

Rekenkamercommissie Gemeente Gennepe

Kernenbeleid in Gennepe

Januari 2015

Onderzoekers:

Drs. G.J. (Gert-Jan) Broer

J.C. (Jantine) Los MSc

Dit onderzoek is uitgevoerd door Necker van Naem in opdracht van de Rekenkamercommissie gemeente Gennepe

Rekenkamercommissie Gemeente Gennepe**Samenstelling Rekenkamercommissie**

Drs. H. (Harry) Smeets

Drs. E. (Emiel) Broere

Drs. J. (Jan) Houba

Adresgegevens:

Postbus 9003

6590 HD Gennepe

E-mail:

Rekenkamer.gennepe@hotmail.com

Inhoudsopgave

1 Conclusies en aanbevelingen	4
1.1 / Hoofdboodschap	4
1.2 / Conclusies	4
1.3 / Aanbevelingen	5
2 Voorwoord	7
3 Onderzoeksverantwoording	8
3.1 / Aanleiding	8
3.2 / Doelstelling en vraagstelling	8
3.3 / Onderzoeksuitvoering	9
Rapport van bevindingen	10
4 Beleid	11
4.1 / Beleid voor de kernen en wijken – inwonerkracht centraal	11
4.2 / Samenhang met andere beleidsterreinen – kernenbeleid ingebed	13
4.3 / Gemeenteraad op afstand	17
5 Praktijk	18
5.1 / Uitvoering van het beleid	18
5.2 / Verdieping: onderzoek naar drie kernen: Gennep-Zuid, Ottersum en Ven-Zelderheide	20
5.3 / Betrokkenheid dorps- en wijkbewoners	24
5.4 / Anticiperen op de drie decentralisaties	25
6 Zienswijze college van B&W	27
7 Nawoord Rekenkamercommissie	33
Bijlagen	35
Bijlage 1. Bronnen	35
Bijlage 2. Overzicht 13 opgaven uit Genneps beleidsplan kernen & wijken 2013-2016	37

1 Conclusies en aanbevelingen

1.1 / Hoofboodschap

De Rekenkamercommissie concludeert dat op basis van de huidige kernenbeleid niet kan worden vastgesteld of het kernenbeleid doelmatig en doeltreffend is. De doelen die zijn opgenomen in het kernenbeleidsplan zijn niet of nauwelijks geoperationaliseerd. Dit maakt dat de gemeenteraad beperkt of nauwelijks invulling kan geven aan zijn controlerende rol. Met het huidige kernenbeleidsplan heeft de raad een plan vastgesteld waarmee het college veel verschillende kanten uit kan, waarbij het onduidelijk is welke rol de gemeente voor zichzelf ziet en welke rol is weggelegd voor de kernen. De gemeenteraad krijgt met andere woorden wat het besteld. Naar oordeel van de Rekenkamercommissie verdient het aanbeveling nadrukkelijk af te wegen of dit wenselijk is. Indien de raad nadrukkelijker wil sturen op de kernen en de wijken vereist dit van de gemeenteraad concrete beleidsdoelen en tussentijdse sturing en controle op de gewenste maatschappelijke effecten.

1.2 / Conclusies

/ **Inwonersorganisaties vervullen een belangrijke rol, ondanks het gemeentelijk beleid**

De Rekenkamercommissie stelt vast dat de gemeente Gennep trots mag zijn op de wijze waarop de inwonersorganisatie zich laten zien in de dorpen en de wijken. In de drie onderzochte kernen/wijk spelen de inwonersorganisaties (elk op hun wijze) een belangrijke rol in het bevorderen van de leefbaarheid. Tegelijkertijd concludeert de Rekenkamercommissie dat de wijze waarop de inwonersorganisaties hun bijdrage leveren aan de leefbaarheid eerder *ondanks* het gemeentelijk beleid, dan *dankzij* het gemeentelijke beleid gestalte krijgt. Het ambtelijke denken zit de relatie met de gemeente regelmatig in de weg. Daarbij stelt de Rekenkamercommissie vast dat het succes van zelfsturing door de inwonersorganisatie zelf wordt bepaald en niet door de wijze waarop de gemeente daarop stuurt.

/ **Meetbare doelstellingen ontbreken**

Ten aanzien van het Beleidsplan kernen en wijken 2013-2016 (hierna: kernenbeleidsplan) stelt de Rekenkamercommissie vast dat er halverwege de beleidsperiode nog steeds geen uitvoeringsplan is opgesteld. Het gebrek hieraan wordt eens te meer gevoeld omdat in dit beleidsplan veel doelen niet zijn geoperationaliseerd. Ook zijn geen tussentijdse doelen geformuleerd. Hierdoor is het voor de Rekenkamercommissie niet mogelijk om halverwege de looptijd van het kernenbeleidsplan uitspraken te doen over de vraag of de gemeente op koers ligt in het op doelmatige en doeltreffende wijze realiseren van de gestelde doelen.

/ **Er is geen controle door de raad mogelijk**

De Rekenkamercommissie stelt vast dat de raad, door het ontbreken van meetbare (tussentijdse) doelen niet in staat is invulling te geven aan zijn controlerende rol. Daarbij past de constatering dat de gemeenteraad bij het vaststellen van het kernenbeleidsplan niet heeft gestuurd op het meetbaar maken van de gestelde doelen.

/ **Er is een onduidelijke rol- en taakverdeling tussen gemeente en inwonersorganisaties**

De gemeente Gennep zet met het kernenbeleidsplan in op zelfsturing door de kernen/wijken. De Rekenkamercommissie concludeert dat dit begrip, vanwege het ontbreken van een heldere definitie, ruimte schept voor onduidelijkheid. Enerzijds vraagt zelfsturing van de kernen/wijken dat zij zelf verantwoordelijkheid dienen te nemen. Anderzijds betekent dit ook dat de gemeente dient open te staan

voor specifieke wensen en behoeften vanuit de kernen/wijken. Hier dient het gemeentelijk beleid ruimte voor te scheppen. Nergens ligt echter vast hoe en op welke beleidsterreinen de gemeente openstaat voor zelfsturing door de kernen/wijken. Wel worden de inwonersorganisaties op verschillende terreinen uitgenodigd mee te denken over de uitvoering van gemeentelijk beleid. Dit gebeurt wel ad hoc, maar niet vanuit een gedeelde afbakening in taken.

/ **Bij inwonersorganisaties heerst onduidelijkheid over de rolverdeling in de decentralisaties**

De onduidelijkheid over de rolverdeling tussen gemeente en inwonersorganisaties heeft zijn weerslag op de bereidheid van inwonersorganisaties om een rol te spelen bij de aankomende decentralisaties. Met het kernenbeleid zet de gemeente in op een rol voor inwoners(organisaties) bij de uitvoering van de zorgtaken en heeft dit verzoek ook bij de inwonersorganisaties neergelegd, maar hoe dit er concreet uitziet is nog niet duidelijk. Zodoende is voor de inwonersorganisaties ook niet duidelijk of en op welke manier zij een rol willen of kunnen spelen bij de decentralisaties van de zorgtaken.

1.3 / Aanbevelingen

/ **Stel op korte termijn een uitvoeringsplan op**

De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan het college op te dragen zo spoedig mogelijk een uitvoeringsplan op te stellen. In het uitvoeringsplan dienen gestelde doelen duidelijk meetbaar te worden weergegeven. Dit betekent bijvoorbeeld voor doelstelling 7 uit het kernenbeleidsplan dat de gemeente duidelijk maakt hoe inwoners hun leefomgeving op dit moment waarderen en welke waardering van de leefomgeving de gemeente zich ten doel stelt. Alleen dan kan worden nagegaan of de gemeentelijke inspanningen zin hebben gehad. Uiteraard dient dan ook duidelijk te worden op welke manier de gemeente de waardering van de leefomgeving wil verbeteren.

Het belang van het meetbaar maken van doelstellingen ziet de Rekenkamercommissie eens te meer nu in het coalitieakkoord de ambitie is uitgesproken meer geld vrij te maken voor het verbeteren van de leefbaarheid in de kernen. Deze gelden dienen op een doelmatige en doeltreffende wijze te worden besteed. Alleen SMART geformuleerde doelstellingen kunnen hierin inzicht verschaffen.¹

/ **Stuur als raad op tussentijdse doelstellingen en evaluatie**

De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan, na het meetbaar maken van de doelstellingen, de realisatie van de doelstellingen ook tussentijds te evalueren. Door het college op te dragen tussentijdse doelen op te stellen manoeuvreert de raad zich actief in de positie om na te gaan of de uitvoering van het beleid op koers ligt. Op deze manier is de raad, wanneer de uitvoering niet op koers ligt, in de gelegenheid om tussentijds bij te sturen zodat de gestelde doelen alsnog worden behaald.

/ **Zorg voor een heldere rol- en taakverdeling tussen wijken/kernen en gemeente**

De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan het college op te dragen een lijst op te stellen van onderwerpen waarbij de gemeente de kernen en wijken standaard en tijdig moet betrekken. Op deze manier wordt voor de ambtelijke organisatie duidelijk wat wijk- en kerngericht werken per beleidsterrein betekent. Anderzijds biedt dit voor de kernen en wijken ook inzicht in de vraag waar de verordenende en de uitvoerende bevoegdheid van de gemeente ruimte laat aan inspraak of zelfsturing op het niveau van kernen en wijken. Dit schept voor inwonersorganisaties bovendien de mogelijkheid gericht hun

¹ SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

capaciteit en inspraak af te stemmen op onderwerpen die zij (vanuit bijvoorbeeld hun DOP of WOP) belangrijk vinden.

- / **Geef als gemeente duidelijk aan wat je verwacht van inwonersorganisaties in de decentralisaties**
De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan het college op te dragen met de kernen en wijken actief het gesprek aan te gaan over de aanstaande decentralisaties. In dit gesprek dient het college concreet te maken welke rol het ziet voor de kernen en wijken. In dit gesprek dient de gemeente rekening te houden met het feit dat inwonersorganisaties geen verlengstuk/instrument zijn van de gemeente en dat zelfsturing van de inwonersorganisaties voorop staat. Bij dit gesprek past dus ook de vraag vanuit de gemeente welke rol inwonersorganisaties voor zichzelf zien in de decentralisaties.

- / **Stimuleer/organiseer inwonersparticipatie in alle wijken**
Hoewel de verhouding tussen het aantal wijken en kernen en het aantal inwonersorganisaties niet is onderzocht stelt de Rekenkamercommissie vast dat niet in alle wijken van Gennep wijkraden functioneren. Mede vanwege de decentralisaties van zorgtaken lijkt het de Rekenkamercommissie zinvol ambtelijke en bestuurlijke tijd en energie te steken om in die wijken oprichting en functioneren van inwonersorganisaties te bevorderen/faciliteren.

2 Voorwoord

Gennep heeft goud in handen. Dat zou in het kort de conclusie kunnen zijn van het rapport dat voor u ligt. Tijdens ons onderzoek en de gesprekken die we hebben gehad met lokale initiatiefnemers werd ons dat al heel snel duidelijk.

De lokale gemeenschap is als onderwerp weer helemaal terug in het lokaal bestuur. Niet alleen elders in Nederland, maar nadrukkelijk ook in Gennep. Gennep wil de leefbaarheid versterken door in te zetten op “het versterken van zelfsturing van inwonersorganisaties, zodat inwoners zelf kunnen bijdragen in de kwaliteit van de eigen woon- en leefomgeving”. Wat dat in de praktijk nu precies betekent en wie welke rol inneemt lijkt nog niet erg helder. Hoe dan ook, er wordt in ieder geval veel van uw inwoners verwacht.

Inwoners zijn echter geen middel om gemeentelijk beleid te realiseren of om politieke ambities in te vullen. De gemeente zal moeten aansluiten bij hun leefwereld, hun ambities en hun vermogen om tot initiatieven te komen. Zelfsturing is mooi voor hen die daartoe de wil en de mogelijkheden hebben. De verschillende initiatieven in Gennep laten dit ook zien. De nieuwe taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning nodigen echter uit om te zien tot hoever ook op dit terrein deze maatschappelijke polsstok reikt. Voorzichtigheid lijkt daarbij geboden.

Afgelopen voorjaar hebben de coalitiepartijen met elkaar afgesproken de komende jaren te investeren in het verbeteren van de leefbaarheid. Er zijn, zo kunnen we lezen in het coalitieprogramma, sterke, gemakkelijke en intensieve contacten nodig tussen het college en dorps- en wijkraden. En nog voor het verschijnen van ons rapport namen wij kennis van de startnotitie ‘Voorzieningenplannen in relatie tot het gemeentelijk accommodatiebeleid’. De gemeente Gennep stelt zich bescheiden op door zichzelf als één van de partners van de kern of wijk te positioneren.

De intenties lijken duidelijk. Het initiatief ligt bij de wijk of bij de kern. Maar wat u nu precies beoogt, wat u precies verwacht of waar u wilt op worden afgerekend werd ons vaak niet helder. Daarvoor ontbraken goede SMART-geformuleerde doelen. Een goed gesprek daarover met u zelf en met uw inwoners is hier op z'n plaats.

De Rekenkamercommissie van de gemeente Gennep,

Emiel Broere, voorzitter

3 Onderzoeksverantwoording

3.1 / Aanleiding

De gemeente Gennep bestaat uit vijf kernen: Gennep, Ottersum, Milsbeek, Heijen en Ven Zelderheide. Haar huidige vorm en omvang verkreeg Gennep na herindeling in 1973. In dat jaar werden de voormalige gemeenten Gennep en Ottersum en een deel van de gemeente Bergen (de woonkern Heijen) samengevoegd. Voor deze verschillende kernen voert de gemeente Gennep beleid om de leefbaarheid in de kernen te waarborgen.

De Rekenkamercommissie zag een aantal redenen om het kernenbeleid van de gemeente Gennep te onderzoeken. Zo kreeg de Rekenkamercommissie signalen vanuit de raad die aanleiding gaven tot dit onderzoeksonderwerp. Daarnaast spelen nog twee andere omstandigheden die de actualiteit en relevantie van een onderzoek naar het kernenbeleid benadrukken. Door de decentralisaties zal er de komende periode meer gevraagd worden van de eigen verantwoordelijkheid van kernen. Ook heeft het college in haar nieuwe coalitieakkoord 'Doen' aangegeven de komende periode meer te willen investeren in de leefbaarheid in de dorpen en kernen.

Omdat het kernenbeleid een breed en dynamisch thema is en het begrip 'leefbaarheid' vaak in één adem wordt genoemd met dit beleidsterrein, is niet altijd duidelijk wat hieronder wordt verstaan en is het lastig meetbaar te maken. Daarom richt dit onderzoek zich vooral op de voorzieningen (dorps- en buurthuizen en sportvoorzieningen) en de vraag hoe de dorps- en wijkoverleggen functioneren.

3.2 / Doelstelling en vraagstelling

Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is de gemeenteraad inzicht te bieden in de mate waarin het kernenbeleid van Gennep doeltreffend is, in het bijzonder ten aanzien van het maatschappelijk gebruik van gemeentelijke accommodaties en het faciliteren van 'inwonerkracht' via dorps- en wijkoverleggen.

Hoofdvraag en deelvragen

Voor het onderzoek is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

In hoeverre is het huidige kernenbeleid van de gemeente Gennep doeltreffend?

Om dit onderzoek vorm te geven heeft de Rekenkamercommissie onderstaande deelvragen geformuleerd.

Ten aanzien van het beleid

- 1 In hoeverre is er in Gennep sprake van samenhangend geformuleerd beleid ten aanzien van kernen?
 - a. Welk beleid heeft de gemeente geformuleerd ten aanzien van het voorzieningenniveau in de kernen en het faciliteren van inwonerkracht via de dorps- en wijkoverleggen?
 - b. Welke doelen heeft de gemeenteraad gesteld ten aanzien van de voorzieningen en het faciliteren van inwonerkracht in de kernen?
 - c. In hoeverre is er sprake van samenhang tussen de afzonderlijke beleidsterreinen ten aanzien van kernen, waaronder het vigerende accommodatiebeleid?

Ten aanzien van de uitvoering van beleid

- 2 Op welke wijze heeft het college invulling gegeven aan het beleid?
- 3 Worden de gestelde doelen of streefwaarden voor tussentijdse resultaten ten aanzien van het voorzieningenniveau in de kernen en het faciliteren van inwonerkraft via de dorps- en wijkoverleggen gehaald?

Ten aanzien van betrokkenheid van dorps- en wijkbewoners

- 4 Op welke wijze is er bij de formulering van het beleid en de uitvoering sprake (geweest) van betrokkenheid van dorps- en wijkbewoners?
- 5 Met welk (meetbaar) resultaat?
- 6 In hoeverre zijn betrokkenen in de kernen op de hoogte van gemeentelijke doelstellingen?
- 7 Hoe denken betrokkenen over de daadwerkelijk verantwoordelijkheidsverdeling tussen de gemeente en de wijken en de dorpen?

Ten aanzien van de rol van de gemeenteraad

- 8 Op welke wijze heeft de gemeenteraad in deze periode invulling gegeven aan zijn volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol met betrekking tot het kernenbeleid?

Ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen

- 9 Anticipeert het (vigerende) beleid in voldoende mate op nieuwe ontwikkelingen binnen het sociaal domein?

3.3 / Onderzoeksuitvoering

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode eind juni tot en met oktober 2014. Door middel van documentanalyse, interviews en groepsgesprekken met betrokkenen zijn de data voor dit rapport verzameld. In de bijlage van dit rapport is een lijst met bestudeerde documenten te vinden, alsmede een lijst met personen die we gesproken hebben.

Als afbakening in tijd is ervoor gekozen om de doeltreffendheid van het beleid ten aanzien van de voorzieningen en inwonerkraft te onderzoeken voor de vorige bestuursperiode (2010-2014). Overweging hiervoor was het feit dat het vigerende kernenbeleid pas sinds 2013 van kracht is. Het is dan niet realistisch te verwachten dat de plannen uit het kernenbeleid al geheel ten uitvoer zijn gebracht en beoordeeld kunnen worden. Om die reden is ervoor gekozen de onderzoeksperiode te verbreden van 2013-2014 naar 2010-2014.

In fase 1 van het onderzoek is een startbijeenkomst geweest met de opdrachtgever. In fase 2 is door middel van documentanalyse en twee interviews met gemeentelijk betrokkenen het beleidskader voor de kernen in kaart gebracht. In fase 3 is gekeken naar de uitvoering en praktijk van het kernenbeleid. Hiertoe vond verdiepend onderzoek plaats naar drie kernen die nader zijn bekeken. Deze kernen zijn geselecteerd op basis van spreiding op een tweetal variabelen. Zowel een dorp als een wijk moesten in de selectie vertegenwoordigd zijn. Daarnaast is gekeken naar een spreiding op de variabele 'mate van zelfsturing'. Op basis hiervan is gekozen voor de kernen Gennep-Zuid, Ottersum en Ven-Zelderheide. In fase 4 is door middel van een bijeenkomst met de fractievoorzitters inzicht verkregen in de wijze waarop de raad zijn volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol heeft ingevuld ten aanzien van het kernenbeleid. In fase 5 van het onderzoek is een rapportage gemaakt en opgeleverd. Dit rapport is in november aangeboden voor ambtelijk en bestuurlijk wederhoor.

Rapport van bevindingen

4 Beleid

In dit hoofdstuk staat beschreven welk beleid de gemeente Gennepe voert voor de kernen, uitgesplitst naar het beleid op het voorzieningenniveau en het beleid op het faciliteren van inwonerkracht. Gekeken wordt welke doelen en ambities het beleid kent. Ook wordt geschetst hoe het kernenbeleid zich verhoudt tot andere beleidsterreinen en in welke mate er samenhang is tussen de verschillende beleidsterreinen. In de laatste paragraaf wordt weergegeven op welke wijze de gemeenteraad in de afgelopen periode invulling heeft gegeven aan zijn volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol met betrekking tot het kernenbeleid.

4.1 / Beleid voor de kernen en wijken – inwonerkracht centraal

Aanleiding

Gestimuleerd door de provincie Limburg en de Vereniging van Kleine Kernen Limburg (VKKL) maakt de gemeente Gennepe in 2006/2007 een start met het opstellen van dorps- en wijkontwikkelingsplannen (DOP/WOP). De gemeente financierde dit, welzijnsinstelling Synthese krijgt als uitvoerder de taak de dorpen en wijken in te trekken om het maken van de DOP'en en WOP'en te begeleiden en de bevolking te betrekken bij de eigen (sociale) omgeving. Tot 2013 kent Gennepe echter geen specifiek, integraal beleid voor de kernen.

In het coalitieakkoord 'Sterker door meedoen' 2011-2014 geven de partijen CDA, KERN en D66 aan in te zetten op 'het versterken van de leefbaarheid in de kernen en wijken van Gennepe'.² Onder andere door het introduceren van een kernenwethouder en het nadrukkelijk streven naar een grotere rol voor dorps- en wijkraden wil de coalitie hieraan vormgeven.³

In juli 2011 neemt het college een besluit om actief nieuwe dorps- en wijkraden te initiëren en de aanpak voor wijkgericht werken en kernenbeleid aan te scherpen.⁴ Concreet gebeurt dit door een overlegstructuur op te richten met verschillende soorten bijeenkomsten: gebiedstafels, gebiedspanels en gebiedsbezoeken. Deze structuur keert ook terug in het kernenbeleid 2013-2016.

Kernenbeleid roept op tot cultuuromslag

Onder de titel 'Ontmoeten en samen aan de slag' werd kernen- en wijkenbeleid geformuleerd voor de jaren 2013 tot en met 2016. De doelstelling van het beleid is: *'de leefbaarheid in de gemeente versterken door in te zetten op het versterken van zelfsturing van inwonersorganisaties, zodat inwoners zelf kunnen bijdragen in de kwaliteit van de eigen woon- en leefomgeving. Door versterking van het collectieve vermogen in buurten, kernen en wijken zijn inwoners samen in staat om mensen die hulp nodig hebben (vanuit Wmo, WWB en jeugdzorg) te ondersteunen.'*⁵

Het kernenbeleid spreekt van een cultuuromslag die moet plaatsvinden bij gemeente, maatschappelijke organisaties en inwonersorganisaties. De gemeente dient bewust ruimte te maken voor initiatieven en

² 'Sterker door mee te doen' – Coalitieakkoord 2011-2014 – CDA, KERN, D66, 22 december 2010, p.4

³ 'Sterker door mee te doen' – Coalitieakkoord 2011-2014 – CDA, KERN, D66, 22 december 2010, p.4

⁴ Collegebesluit 2011/3041, 19 juli 2011

⁵ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.7

oplossingen van inwoners en hierbij een faciliterende rol aan te nemen.⁶ Initiatieven van inwoners komen onder andere naar voren in de dorps- en wijkontwikkelingsplannen (DOP/WOP). Ook voor wijk- en dorpsoverleggen betekent dit een verandering in houding, zo staat in het kernenbeleid. Zij dienen het probleem van inwoners niet over te nemen, maar voorwaarden te scheppen voor inwoners om zelf het probleem aan te pakken.⁷

Doelen kernenbeleid niet geoperationaliseerd

In het kernen- en wijkenbeleid ligt de nadruk op het proces: *'Kernenbeleid gaat vooral om het organiseren van het proces en minder over de inhoud van het gemeentelijk beleid.'*⁸ Het beleid kent dan ook vooral procesdoelstellingen en beschrijft methodieken. Eén van die methodieken is het wijkgericht werken. Gestoeld op de drie pijlers 'de gebieden', 'vraaggericht' en 'integraal, vanuit verschillende inhoudelijke invalshoeken, samen met partners' moet het wijkgericht werken 'op termijn' leiden tot het behalen van de volgende zeven (deel)resultaten:⁹

- 1 In de dorpen is communicatie onderling tussen bewoners over dorpszaken en activiteiten.
- 2 Er zijn dorps- en wijkvisies, opgesteld door inwoners met steun van de gemeente.
- 3 Inwonersgroepen zijn actief in de leefomgeving.
- 4 Inwoners zijn ook bezig met zorg- en welzijnsactiviteiten.
- 5 We hebben structurele communicatie met de dorpen; bestuurlijk en ambtelijk.
- 6 De organisatie van de gemeente Gennep denkt en werkt kern- en wijkgericht.
- 7 Inwoners waarderen de leefomgeving en de inbreng van de gemeente positief.

Wat opvalt is dat de zeven (deel)resultaten een richting wijzen, maar niet meetbaar worden gemaakt. Ze schetsen een beeld, maar er wordt niet weergegeven wanneer ze bereikt zijn en in welke gradatie. Daarmee is ook niet duidelijk wat de doelstellingen vragen van de gemeente. Hoe wordt gemeten of inwonersgroepen actief zijn in de leefomgeving (doelstelling 3)? Wat is de definitie van 'actief' en wat zijn de variabelen die gemeten kunnen worden? Ook rijst de vraag welke acties de gemeente onderneemt om te zorgen dat inwonersgroepen actief zijn in de leefomgeving. Gemeentelijk betrokkenen geven voor elk van de zeven doelstellingen aan wat ze tot nu toe aan resultaat zien. Zo zijn er verscheidene dorps- en wijkontwikkelingsplannen opgesteld (doelstelling 2), zijn er via de dorps- en wijkraden zorg-/welzijnsinitiatieven opgestart zoals het huiskamerproject in Ven-Zelderheide en de wensbus van Ottersum en Ven-Zelderheide (doel 4) en zo voort. Meer over het kernenbeleid in de praktijk is te vinden in hoofdstuk 5 van deze Nota van Bevindingen. Dat er in de praktijk verschillende activiteiten te zien zijn neemt niet weg dat er in de doelstellingen een gebrek aan operationalisatie zit. Vraag blijft namelijk wanneer een doelstelling is behaald. Is met het huiskamerproject en de wensbus het vierde doel gehaald of nog niet?

Op drie manier contact met de kernen

In het kernenbeleid wordt het voornemen uitgesproken op drie niveaus het overleg met de wijken te structureren, te weten via: gebiedstafels, gebiedspanels en gebiedsbezoeken.¹⁰

⁶ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.7

⁷ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.7

⁸ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.9

⁹ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.9

¹⁰ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.10 en 11

- 1 *Gebiedstafels* dienen twee keer per jaar plaats te vinden onder regie van de gemeente. De belangrijkste leefbaarheidsopgaven voor de toekomst worden benoemd en de inzet van inwonersorganisaties, partners (wonen, welzijn en zorg) en gemeente hierop wordt vastgelegd in een gebiedsactieplan.
- 2 *Gebiedspanels* zijn overleggen tussen gemeente, inwonersorganisatie en professionele partners, die 1 tot 3 keer per jaar gevoerd moeten worden. De overleggen zijn gericht op de uitvoering en voortgang van de actiepunten uit het gebiedsactieplan.
- 3 *Gebiedsbezoeken*: één keer per collegeperiode is het voornemen een bezoek te brengen aan de dorpen en wijken. Het voltallige college maakt dan kennis met een dorp of wijk. Een openbare, informele aangelegenheid waarbij (actieve) inwoners op een laagdrempelige manier contact kunnen hebben met het college.

In het kernenbeleidsplan wordt ook aangegeven dat de rol van de contactambtenaar verandert: de rol van contactambtenaar voor dorps- en wijkraden wordt uitgebreid naar 'adviseur wijkgericht werken'. Deze strategische procesmanager dient de schakel te zijn tussen dorps- en wijkraden en de gemeente. De directe ondersteuning van deze raden wordt ingekocht bij een welzijnsorganisatie.¹¹

Het beleidsplan sluit af met een aantal opgaven 'die als input dienen voor een verdere uitwerking van het kernenbeleid en wijkgericht werken met betrokken partijen'.¹² Hieruit wordt duidelijk dat een nadere uitwerking van het beleid nog zal volgen, waarschijnlijk aan de hand van het CLEAR-model, aan de hand waarvan de doelstellingen zullen worden gemonitord, zoals in opgave 13 wordt verwoord.¹³ Een overzicht van de dertien opgaven is te vinden in de bijlage van dit rapport. De opgaven beschrijven onder andere hoe de gemeente meer ruimte zal creëren voor het (kunnen) nemen van eigen verantwoordelijkheid en eigen initiatief van inwoners in hun directe leefomgeving (opgave 1), dat de gemeente de komende jaren dorps- en wijkraden blijft ondersteunen (opgave 3), meer verantwoordelijkheid voor het publieke domein wil terug brengen in de samenleving (opgave 9) en dat de gemeente ervaring gaat opdoen met lopende en nieuwe projecten en initiatieven waarbij de inwonersoverleggen het voortouw nemen en de gemeente vooral ondersteunend en faciliterend is (opgave 10).

Evenals bij de eerder beschreven zeven doelstellingen voor het wijkgericht werken, ontbreekt bij deze opgaven een nadere uitwerking. De opgaven blijven op een abstract niveau, wat betekent dat bij het vaststellen van het beleidsplan (en ook nu nog) onvoldoende duidelijk is welke ambitie de gemeente op zich neemt, hoe zij deze opgaven gaat realiseren en welke concrete acties daartoe genomen zullen worden.¹⁴

4.2 / Samenhang met andere beleidsterreinen – kernenbeleid ingebed

Het kernenbeleid vloeit voort uit het programmaplan 'Ontmoeten Meedoen Ondersteunen' (OMO). Dit plan is op 7 januari 2013 vastgesteld door de gemeenteraad. Het beschrijft een overkoepelende missie visie en doelstellingen voor het beleidsterrein 'sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening'. Eén van de voornemens die in het programmaplan wordt uitgesproken is het opstellen van een beleidsplan voor de kernen.¹⁵

¹¹ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.13

¹² Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.17

¹³ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.17-19

¹⁴ Gemeentelijk betrokkenen geven aan dat verdere concretisering van de dertien opgaven is opgenomen in het beleidsplan Sociaal Domein 2015-2018, dat in oktober 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld.

¹⁵ Ontmoeten Meedoen Ondersteunen - Programmaplan Sociale Voorzieningen & Maatschappelijke Dienstverlening, 2013, p.3

In het programmaplan OMO staat inwonerkracht centraal. De gemeente wil de inwoners in Gennep helpen en stimuleren: *‘andere mensen te ontmoeten, mee te doen aan de gemeenschap en anderen te ondersteunen om zo de sociale cohesie te versterken en te vergroten en hiermee een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid in de leefomgeving.’*¹⁶ Inwonerkracht en zelfsturing staan voorop. Daarbij hoort ook een cultuuromslag binnen de gemeente(lijke organisatie). De nieuwe cultuur is dat de gemeente onder andere open staat voor initiatieven van buiten, durft los te laten, gericht is op samenwerking en een open en transparante houding heeft.¹⁷ Hierin houdt het kernenbeleidsplan verband met het OMO-plan, omdat het ook inwonerkracht en zelfsturing centraal heeft staan en daarbij spreekt over een gemeentelijke cultuuromslag.¹⁸

Het overkoepelende programmaplan verwijst terug naar het coalitieakkoord en collegeprogramma, alsmede naar de strategische visie van 2012 waar het zegt een uitwerking van te zijn. Het kernen en wijken beleidsplan is dus, onder andere via het overkoepelende programmaplan, een voortvloeisel uit een aantal visionaire stukken. Deze stukken hangen met elkaar samen en verwijzen naar elkaar. Ook zijn de beleidsplannen van onder andere Wmo, werken en participatie, jeugdzorg etcetera aan elkaar gerelateerd door het overkoepelende programmaplan.

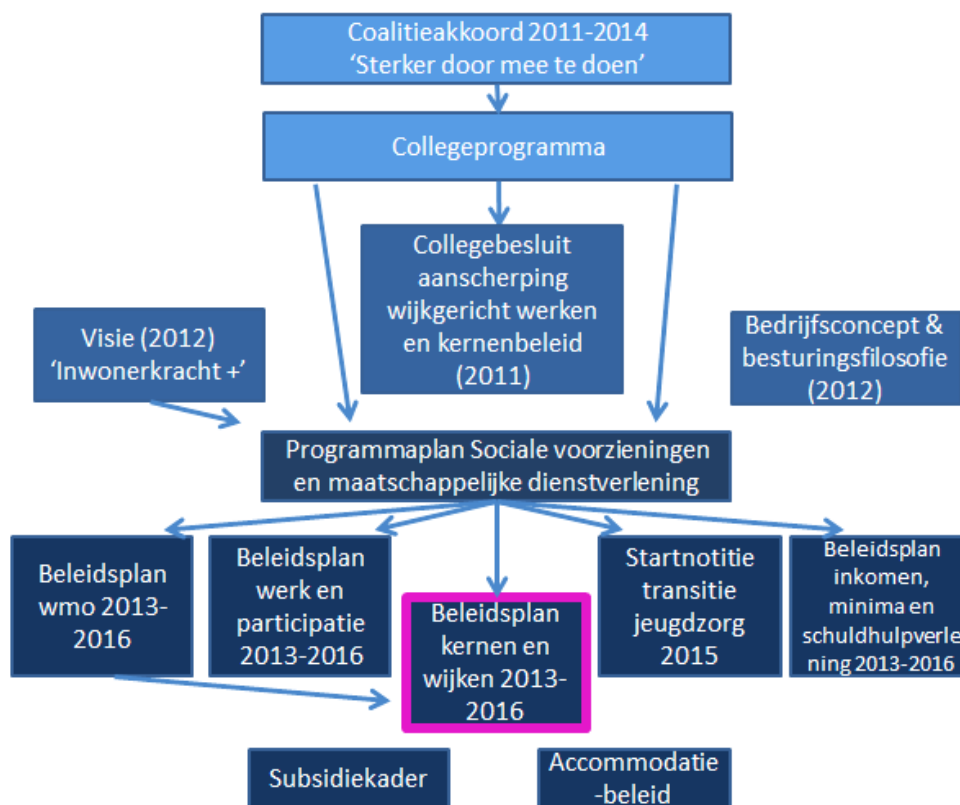
Het kernenbeleidsplan is dus ingebed tussen verschillende deelprogramma's van verschillende beleidsterreinen, die vallen onder een overkoepelend programmaplan, dat een uitwerking is van verschillende visionaire stukken.

De samenhang tussen de verschillende visionaire stukken, het programmaplan en de daaruit voortvloeiende plannen ziet er als volgt uit:

¹⁶ Ontmoeten Meedoen Ondersteunen - Programmaplan Sociale Voorzieningen & Maatschappelijke Dienstverlening, 2013, p.7

¹⁷ Ontmoeten Meedoen Ondersteunen - Programmaplan Sociale Voorzieningen & Maatschappelijke Dienstverlening, 2013, p.9

¹⁸ Zie paragraaf 1 van dit hoofdstuk alsmede 'Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.7

Niet alleen hangt het kernenbeleid samen met andere beleidsterreinen omdat het via het overkoepelende programmaplan gerelateerd is aan de andere deelprogramma's. Ook binnen het kernenbeleid worden relaties gelegd met andere beleidsterreinen. In paragraaf 4, getiteld 'verbindingen', wordt allereerst een verbinding gelegd met zorg en welzijn.¹⁹ Daar wordt beschreven hoe de wijkgerichte benadering ook kan worden toegepast op het zorgaspect van de Wmo, WWB en de jeugd(zorg). Met behulp van wijkgerichte samenwerkingsverbanden, waarin ook vrijwilligers/participerende buurtbewoners een rol kunnen hebben, wordt de zorg dicht bij de inwoner georganiseerd. Voor de organisatie van deze zogenaamde 'sociale wijkteams' wordt verwezen naar het beleidsplan Wmo.²⁰

Een andere verbinding is die met het accommodatiebeleid²¹. Aangegeven wordt dat de lokale gemeenschapshuizen een belangrijk beleidsinstrument zijn binnen het thema kernen & wijken en dat het accommodatiebeleid in 2013 herijkt zal worden. Dit wil men doen in samenwerking met verschillende gremia: de lokale dorps- en wijkraden, beheersstichtingen, maar ook met onderwijs en woningbouwcorporaties. Centraal staat daarbij de vraag '[...]hoe deze voorzieningen ook in de toekomst kunnen bijdragen aan de leefbaarheid van de lokale gemeenschap'.²²

¹⁹ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.15

²⁰ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.15

²¹ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.15

²² Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.15

Huidig voorzieningenbeleid: verbinding met kern, maar aanbodgericht

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van voorzieningen ligt vast in het accommodatiebeleid. Het vigerende accommodatiebeleid dateert van 2008. Het beleid legt een duidelijke koppeling met het voorzieningenniveau in de wijken. Eén van de uitgangspunten van het beleid is dat in iedere kern alle basisvoorzieningen voorhanden dienen te zijn. Andere voorzieningen worden op gemeentelijk niveau aangeboden.²³ Onder basisvoorzieningen verstaat Gennep: “*alle voorzieningen waarvan redelijkerwijs mag worden verwacht dat ze een bijdrage leveren aan de sociale samenhang en de leefbaarheid binnen een kern*”.²⁴ Hierbij wordt gedacht aan primair onderwijs, peuterspeelzalen en voorzieningen voor (buurt-)ontmoeting. Opvallend is dat de gemeente in hetzelfde beleidsplan vaststelt dat in ieder kern inmiddels wordt voldaan aan dit beleidsvoornemen.²⁵

Hoewel Gennep in 2008 nog niet beschikte over een uitgewerkt kernenbeleid wil Gennep door middel van het accommodatiebeleid ‘de sociale samenhang in en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten’ bevorderen.²⁶ Over het gevoerde beleid zijn geen verantwoordingsdocumenten verschenen aan de raad. Onduidelijk is daarom ook op welke wijze het accommodatiebeleid heeft bijgedragen aan het bevorderen van de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten. Wel heeft een onderzoeker in juni 2013 een inventarisatie uitgevoerd van het maatschappelijk vastgoed en daarbij vastgesteld dat het beleid uit 2008 herzien dient te worden omdat de beleidsuitgangspunten niet meer actueel zijn. Eén van de acties uit het beleidsplan Kernen en Wijken 2013-2016 is uitvoering te geven aan deze aanbeveling door het accommodatiebeleid te herijken.²⁷ Doel van de herijking is het accommodatiebeleid in lijn te brengen met de uitgangspunten van het kernenbeleid.

Vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen, op 6 maart 2014, stemde het (vorige) college in met de ‘Startnotitie maatschappelijke voorzieningen in relatie tot gemeentelijk accommodatiebeleid’. Tot op heden is deze startnotitie nog niet door de raad vastgesteld. Betrokkenen geven aan dat het nieuwe college zich eerst nog een keer wil buigen over deze startnotitie alvorens de raad wordt gevraagd zich over de startnotitie uit te spreken.²⁸

Aan de startnotitie valt op dat begrippen als ‘eigen kracht’ en ‘lokale betrokkenheid’ een grotere rol spelen. Ook is de inzet in de door het college vastgestelde startnotitie om per kern en wijk een voorzieningenplan op te stellen. Het vorige college heeft hiermee de lijn losgelaten in iedere wijk of kern een standaard voorzieningenpakket te willen handhaven. Duidelijk is dat de bezuinigingen en de decentralisaties de gemeente noodzaken tot ander beleid: “*soms is opschalen en concentreren nodig om een functie te behouden. Zo ontstaan centrumdorpen en woondorpen. Ook in woondorpen zijn basisfuncties aanwezig, maar in het ene woondorp meer dan in het andere.*”²⁹ Meer dan in het huidige beleid staat in de startnotitie het principe ‘van aanbod-gestuurd naar vraag-gestuurd centraal’. Onduidelijk is echter nog of het nieuwe college en de gemeenteraad deze lijn zullen overnemen.

²³ Accommodatiebeleid gemeente Gennep, 21 oktober 2008, p. 4.

²⁴ Accommodatiebeleid gemeente Gennep, 21 oktober 2008, p. 12.

²⁵ Accommodatiebeleid gemeente Gennep, 21 oktober 2008, p. 12.

²⁶ Accommodatiebeleid gemeente Gennep, 21 oktober 2008, p. 8.

²⁷ Ontmoeten en samen aan de slag - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.18

²⁸ In december 2015 zal de raad een aan het accommodatiebeleid gerelateerd voorstel voorgelegd krijgen over de aanpak van ‘Voorzieningenplannen in kernen en wijken’

²⁹ Startnotitie maatschappelijke voorzieningen in relatie tot gemeentelijk accommodatiebeleid, maart 2014, p. 7

4.3 / Gemeenteraad op afstand

Tijdens een bijeenkomst met enkele fractievoorzitters uit de gemeenteraad is doorgesproken over de betrokkenheid van de raad bij de totstandkoming van het kernenbeleid.³⁰ Gevraagd naar de betrokkenheid van de raad bij de totstandkoming van het kernenbeleid geven de meeste fractievoorzitters aan dat de raad alleen in de besluitvormende fase is betrokken. Daarbij geven de fractievoorzitters aan dat de behandeling van het beleidsplan is ondergesneeuwd, door de veelheid aan beleidsvoorstellen die destijds (in het kader van het overkoepelende programmaplan 'Ontmoeten Meedoen Ondersteunen') aan de gemeenteraad werden voorgelegd. Gemeentelijk betrokkenen geven aan dat het een bewuste keuze was om het kernenbeleidsplan integraal in het overkoepelende OMO-plan mee te nemen in de besluitvorming, vanwege de relatie tussen het kernenbeleid en meer zelfsturing van inwoners bij zorg en welzijn in hun directe omgeving.

Voor de meeste fractievoorzitters is onduidelijk wat de precieze aanleiding vormde voor het opstellen van het kernenbeleid. Betrokkenen geven aan dat daarbij wel gold dat de besluitvorming over het kernenbeleid werd overvleugeld door het programmaplan 'Ontmoeten, Meedoen en Ondersteunen' waar het kernenbeleid een uitwerking van is.

Bij de vaststelling van het kernenbeleid heeft de raad geen afspraken gemaakt over de manier en momenten waarop het college verantwoording dient af te leggen over het gevoerde beleid. De manier waarop vanuit de raad nu gestuurd wordt is volgens de meeste raadsleden sterk incident gedreven. Alleen op het moment dat er iets speelt, in of met een wijk, toont de raad zich betrokken. De raadsleden geven aan dat er op partijniveau wel structureel contact is met de vertegenwoordigers van de inwonersorganisaties. Signalen vanuit kernen en wijken worden via deze weg onder de aandacht gebracht van de raadsleden. Naar de opvatting van de fractievoorzitters gebeurt het nodige op het vlak van de kernen en de wijken, maar ontbreekt het aan structuur.

³⁰ Voor de raadsconsultatie, die plaatsvond op 13 oktober, waren alle fractievoorzitters uitgenodigd. Vier van zes fractievoorzitters waren aanwezig. Met hen is doorgesproken over de wijze waarop de raad zijn volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van het kernenbeleid heeft ingevuld.

5 Praktijk

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de uitwerking van het kernenbeleid in de praktijk. In de eerste paragraaf wordt gekeken naar de manier waarop het college vorm geeft aan de uitvoering van het kernenbeleid. De tweede paragraaf geeft een schets van de drie kernen/wijken die onderwerp waren van het verdiepende onderzoek en hoe de inwoners van die drie kernen en wijken zijn betrokken bij de formulering van het beleid en de uitvoering ervan en hoe betrokkenen denken over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente en wijken en dorpen. De laatste paragraaf behandelt de vraag of het kernenbeleid in voldoende mate anticipeert op nieuwe ontwikkelingen in het sociaal domein, met name als het gaat om de rol van de dorps- en wijkraden hierin.

5.1 / Uitvoering van het beleid

Activiteit in het kader van het kernenbeleid

Vóór 2013

Vóór 2013 bestond er geen specifiek, integraal kernenbeleid. Toch hebben er in de aanloop naar dat beleid verscheidene kern- en wijkgerichte activiteiten plaatsgevonden. Gestimuleerd door de provincie Limburg en de Vereniging van Kleine Kernen Limburg (VKKL) is in 2006/2007 gestart met het maken van Dorps- en Wijkontwikkelingsplannen (DOP/WOP). Uitvoerder hiervan was welzijnsinstelling Synthese. In 2006/2007 begon Synthese met inwoners uit het dorp Ven-Zelderheide met het opstellen van een DOP.

Geïnterviewden bestempelen dit traject in Ven-Zelderheide als succesvol: de dorpsorganisatie kreeg nieuw leven ingeblazen, er kwam een krantje, een website en het effect van het maken van een DOP was dat het leidde tot algehele vitaliteit in het dorpje. Daarmee vormde het traject in Ven-Zelderheide een basis voor andere trajecten. Ook in andere plaatsen werden onder begeleiding van Synthese dorps- en wijkraden ingericht. In de periode 2009 tot en met 2012 volgden een aantal andere wijken en dorpen, waaronder de wijkraad van Gennep-Zuid, in 2010 en de Dorps Ambitiegroep Ottersum, in 2012.

In de periode 2010-2014 bracht het college zogenoemde 'collegebezoeken' aan de kernen. Jaarlijks zijn er drie bezoeken afgelegd naar een wijk of dorp. Zo was het college op 10 mei 2011 in Gennep Zuid, op 7 mei 2012 in Ven-Zelderheide en op 6 november 2012 bracht het college een bezoek aan Ottersum. Doorgaans bestonden deze bezoeken eruit dat inwoners het college hun dorp of wijk konden laten zien en zaken onder de aandacht van het college konden brengen. Deze werden geïnventariseerd. Het was de bedoeling dat naderhand op de website van de gemeente werd aangegeven welke zaken zouden worden opgepakt en op welke termijn. Betrokkenen geven aan dat in de praktijk vaak geen opvolging werd gegeven aan de gedane toezeggingen.

2013 tot heden

Voor de uitvoering van kernenbeleid van 2013-2016 is een grote rol weggelegd voor een welzijnsorganisatie. Opgave 8 in het slot van het beleidsplan stelt: *'Wij gaan budget- en werkafspraken maken met welzijnsorganisatie om diensten uit te voeren, waarbij de uitgangspunten en werkwijze volgens het principe van zelfsturing in praktijk worden gebracht bij het ondersteunen van diverse*

bewonersorganisaties en leefbaarheidsinitiatieven.³¹ Synthese heeft deze aanbesteding gewonnen en voert deze taken dus uit voor de gemeente Gennep. Deze zijn met name te vinden onder pijler 3 van de opdracht van Synthese, genaamd 'Stimulering zelfsturing'.³² Dit stimuleren van zelfsturing geeft Synthese inhoud door het organiseren van ontmoetingen, het ondersteunen van dorps- en wijkraden en door het ondersteunen van inwoners bij het maken van dorps- en wijkontwikkelingsplannen.³³ De werkzaamheden van Synthese worden verantwoord richting de gemeente door middel van kwartaalrapportages en een jaarverslag. Tevens vindt er twee à drie keer per jaar een voortgangsgesprek plaats. Er is geen financiële ruimte om alle dorpen en wijken evenveel te ondersteunen. De betrokken beleidsmedewerker leefbaarheid en welzijn van de gemeente bepaalt op basis van signalen uit de dorps- en wijkraden hoe de inzet van Synthese wordt geprioriteerd, zo wordt duidelijk uit de interviews. Ondersteuning gaat daarbij voornamelijk naar dorpen en wijken waar eigen kracht of zelfsturing nog ontbreekt of in ontwikkeling is. Wel kunnen alle dorpen en wijken hun ondersteuningsverzoek voorleggen aan de welzijnsorganisatie.

Het contact met de dorps- en wijkraden is er in velerlei vormen. Sinds 2010 vindt er twee keer per jaar een algemeen overleg plaats tussen de gemeente en alle dorps- en wijkraden. De meningen over het nut van dit overleg verschillen. Eén van de inwonersorganisaties geeft in een interview aan dat dit een overleg is waardoor de dorps- en wijkraden van elkaar weten waar ze mee bezig zijn. Er blijkt uit hoe divers de verschillende inwonersorganisaties zijn. Een andere inwonersorganisatie spreekt frustratie uit over deze overleggen. De ervaring is dat deze overleggen starten met een 'voorstelrondje' dat zoveel tijd in beslag neemt dat er geen andere zaken meer besproken worden. De leden van deze inwonersorganisatie hebben daarmee niet het gevoel verder te komen met deze overleggen.

Naast deze halfjaarlijkse gesprekken is er individueel contact tussen bestuurders van de raden en de wethouder. De huidige wethouder wil dit meer institutionaliseren.

Verder heeft men rond de opstelling van het OMO-plan veel overleggen gehad met de dorps- en wijkraden. Ook zijn dorps-wijkraden betrokken bij pilots, zoals de pilot buurtteam Gennep Zuid en de pilot sociale wijkteams (Gennep-Zuid en Ven-Zelderheide). Daarnaast zijn de dorps- en wijkraden betrokken bij diverse (gemeentelijke) projecten/ontwikkelingen, zoals centrumplan Heijen, civieltechnische werken (in kernen of wijken), bestemmingsplannen en dergelijke.

Doelstellingen niet uitgewerkt en toetsbaar

In het beleidsplan kernen en wijken 2013- 2016 worden een aantal doelstellingen benoemd voor het wijkgericht werken. Wat opvalt aan de doelstellingen is dat ze algemeen zijn geformuleerd. Zo worden zeven (deel)resultaten genoemd waar het wijkgericht 'op termijn' toe moet leiden.³⁴ Deze termijn wordt niet nader gespecificeerd. Ook zijn deze (deel)resultaten niet geconcretiseerd of nader uitgewerkt. Zo is (deel)resultaat 7 '*Inwoners waarderen de leefomgeving en de inbreng van de gemeente positief*'³⁵. Van deze doelstelling zijn de variabelen niet nader gespecificeerd. Waar gaat het over als gesproken wordt over 'leefomgeving' en 'inbreng van de gemeente'? Hoe wordt gemeten hoe inwoners de inbreng van de gemeente waarderen? En wanneer kan deze waardering aangemerkt worden als 'positief'? Op deze manier is lastig aan te geven of vast stellen wanneer een doelstelling is behaald en welke inspanning hier vanuit de gemeente tegenover heeft gestaan.

³¹ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p. 18

³² Scope van de opdracht, Synthese, 21 maart 2013, p. 5 en verder.

³³ Scope van de opdracht, Synthese, 21 maart 2013, p. 5 en verder.

³⁴ 'Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p. 9

³⁵ 'Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p. 9

Het beleidsplan kernen en wijken eindigt met een aantal opgaven/acties waar gevolg aan gegeven dient te worden.³⁶ Deze acties 'dienen als input voor een verdere uitwerking van het kernenbeleid en wijkgericht werken met betrokken partijen'.³⁷ Ook voor deze opgaven geldt dat ze niet nader gespecificeerd zijn of dat er (deel)termijnen genoemd worden waarop de acties uitgevoerd dienen te zijn.

De laatste opgave aan het slot van het beleidsstuk, te weten opgave nummer 13, spreekt uit dat het kernenbeleid gemonitord zal worden aan de hand van het zogenaamde CLEAR-model.³⁸ De Rekenkamercommissie stelt vast dat dit model niet uitgewerkt is om het beleid te kunnen monitoren. Op het moment van uitvoeren van dit rekenkameronderzoek is de gemeente nog bezig met het maken van een uitvoeringsplan voor het OMO-plan en daarmee ook voor het kernen- en wijkenbeleid. Dit plan getiteld 'beleidsopdracht sociaal domein 2015-2018' is in oktober 2014 aan de raad aangeboden. In aanmerking genomen dat het kernenbeleidsplan de periode 2013- 2016 beslaat, kan geconcludeerd worden dat er een groot deel van de tijd dat het kernenbeleid van kracht is geen concrete doelstellingen zijn die gemonitord kunnen worden. Deze monitoring vindt niet plaats en concrete deelresultaten kunnen dan ook niet gegeven worden. In de interviews wordt dit beeld van het ontbreken van een uitvoeringsplan bevestigd.

5.2 / Verdieping: onderzoek naar drie kernen: Gennep-Zuid, Ottersum en Ven-Zelderheide

Om het beleid in de praktijk te toetsen zijn een drietal kernen geselecteerd, waarbij is ingezoomd op het dorps- of wijkoverleg. De keuze voor de drie kernen is gebaseerd op een evenwichtige spreiding op een aantal variabelen. In de selectie diende zowel een dorp als een wijk opgenomen te zijn. Daarnaast is gekeken naar een spreiding op de variabele 'mate van zelfsturing'. De drie kernen die aan de hand van de hiervoor genoemde criteria zijn geselecteerd zijn Gennep-Zuid, Ottersum en Ven-Zelderheide. Hierna volgt een typering van de drie kernen.

³⁶ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.17

³⁷ 'Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.17

³⁸ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.19

Gennep – Zuid

Foto uit WOP, p.3

- / Aantal inwoners:3650³⁹
- / Typering – Gennep-Zuid is een relatief grote wijk van Gennep. Kenmerkend is dat er in de wijk 600 verstandelijk beperkten wonen, cliënten van welzijnsinstelling ‘Dichterbij’. In de wijk wonen ook veel (oud-)werknemers van deze instelling. Bestuurders van de wijkraad geven aan dat sommige buitenstaanders de wijk bestempelen als ‘probleemwijk’, vanwege gedrag van bewoners en drugsoverlast. De wijk heeft een grote groei gekend en kent volgens bestuurders van de wijkraad niet een eigen identiteit zoals die in dorpen wel gezien wordt, omdat veel bewoners ‘van buiten’ komen. Dit resulteert erin dat er tussen buurtbewoners weinig sociale cohesie is.
- / Oprichting inwonersorganisatie – Eén van de doelstellingen in het WOP is het oprichten van een wijkraad Gennep-Zuid. In het WOP wordt weergegeven dat bewoners via de enquête hebben laten weten hieraan behoefte te hebben.⁴⁰ De werkgroep die zich bezighield met het opstellen van het WOP is in 2011 overgegaan in de wijkraad Gennep-Zuid.⁴¹
- / Organisatie – De wijkraad Gennep-Zuid bestaat uit 6 leden (waaronder een voorzitter, secretaris, penningmeester en IT-specialist).⁴² Het bestuur stuurt een aantal commissies aan die vervolgens zelfstandig opereren. Het bestuur laat zich op de achtergrond informeren. Inclusief bestuur en de actieve commissies zijn er circa 15 personen betrokken bij de activiteiten van de wijkraad.
- / WOP – In 2010 is het Wijkontwikkelingsplan (WOP) gemaakt door een werkgroep in Gennep-Zuid. Met behulp van een aantal bijeenkomsten en een enquête uitgezet onder 65 inwoners (respons 59) is bepaald wat de ambities van de wijk Gennep-Zuid zijn.⁴³ Zo zijn de doelen om per jaar een tweetal wijkbrede activiteiten te organiseren , vier keer per jaar een wijkkrantje huis-aan-huis te verspreiden en om overleg te organiseren met een aantal partijen zoals gemeente en politie over verschillende inhoudelijke punten⁴⁴, Met de uitvoering van deze plannen is de wijkraad bezig. De wijkraad geeft aan moeite te hebben staande en actief te blijven in het uitvoeren van het WOP. Dit heeft onder andere te maken met alle andere zaken waar de gemeente hen bij betreft.

³⁹ Deze informatie komt uit het WOP (2010) waarin voor dit cijfer als bron het CBS (2009) aangevoerd wordt.

⁴⁰ Wijk Ontwikkelings Plan Gennep –Zuid, werkgroep Gennep-Zuid, 15 december 2010, p.10 en 38.

⁴¹ http://www.gennep.nl/wonen-en-leven/gennep_3719/item/wijkraad-gennep-zuid_6035.html#titel6035, geraadpleegd op 23 oktober 2014.

⁴² <http://wijkraadgennep-zuid.nl/bestuur.html>, geraadpleegd op 30 oktober 2014.

⁴³ Wijk Ontwikkelings Plan Gennep –Zuid, werkgroep Gennep-Zuid, 15 december 2010, p.6 en 9.

⁴⁴ Wijk Ontwikkelings Plan Gennep –Zuid, werkgroep Gennep-Zuid, 15 december 2010, p. 10-15.

Ottersum

Foto gedeelte voorpagina DAB

- / Aantal inwoners - 2339⁴⁵
- / Typering – Dit dorp Ottersum, ten noorden van Gennep, heeft een sterke identiteit en heeft de kwaliteit om dromen te kunnen verwezenlijken, aldus een medewerker van Synthese. Ottersum had geen dorpsraad, maar heeft wel ervaring met zelfsturing / initiatiefgroepen. Voorbeeld hiervan is de speelstraat: een verloederde ruimte in het midden van het dorp waar nu ruimte is voor sport, spel en ontmoeten. Er is in Ottersum geen gemeenschapshuis. Het is een oud dorp, waar nog veel autochtone bewoners wonen, maar ook veel nieuwkomers. Betrokkenen geven aan dat het wel klikt tussen autochtone bewoners en nieuwkomers en dat nieuwkomers aansluiting vinden.
- / Organisatie - DorpsAmbitieGroep Ottersum (DAG Ottersum). Het bestuur bestaat uit 7 bestuursleden. Op basis van het DorpsAmbitieBoek zijn vier thema's bepaald: Leuk, Levendig, Lekker en Leefbaar. De vier werkgroepen die DAG Ottersum kent corresponderen met deze thema's. In elke werkgroep heeft ook minstens één bestuurder zitting. De werkgroepen doen het werk, het bestuur adviseert.
- / DAB – Creëerde in 2012 geen DOP, maar een DorpsAmbitieBoek, waarin de wensen en ambities van dorpsbewoners zijn weergegeven. Dit boek scheidt een kader voor welke activiteiten de DAG ondersteunt. In het faciliteren van activiteiten opereert de DAG samen met de bijbehorende werkgroepen zelfstandig van gemeente en zonder hulp van Synthese.

⁴⁵ Per 1 januari 2014, http://www.gennep.nl/gemeente/in-en-over-gennep_41731/item/feiten-en-cijfers_20699.html, geraadpleegd op 22 september 2014

Ven-Zelderheide

Foto uit DOP, p. 7

- / Aantal inwoners: 804⁴⁶
- / Typering – Dit dorp ten noord-oosten van Gennep ligt vlak bij de Duitse grens. Ven-Zelderheide is een dorp met een kleine schaal. Het bestaat voornamelijk uit autochtonen. Volgens betrokkenen kan de cultuur getypeerd worden als ‘de gelederen aaneengesloten’. Vanwege de geïsoleerde ligging moet iedereen meewerken om voorzieningen in stand te houden. Tegelijkertijd kan men verder kijken dan het eigen dorp en heeft men een natuurlijke oriëntatie op voorzieningen buiten het dorp. Dit uit zich onder andere in het feit dat de voetbalvereniging en fanfare een samenwerking hebben met die uit Ottersum, aldus betrokkenen.
- / Organisatie – De dorpsraad Ven-Zelderheide kent een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat momenteel uit twee personen, te weten een voorzitter en een secretaris/penningmeester. Het algemeen bestuur kent daarnaast nog zes leden. Het DB vergadert wekelijks, het AB vier á vijf keer per jaar. Bij de dorpsraad horen werkgroepen die zelfstandig bezig gaan, maar wel het bestuur informeren over hun activiteiten. In de werkgroepen zijn bij elkaar circa 30 mensen actief. Eén keer per jaar is er een vergadering van de dorpsraad voor alle inwoners van Ven-Zelderheide.
- / DOP – In 2007 werd hier het eerste DOP in de gemeente Gennep ontwikkeld, waarvan de uitvoering wordt aangestuurd door de dorpsraad. In het DOP wordt op een aantal thema's de huidige situatie geschetst en vervolgens een wensbeeld. Het DOP eindigt met een aantal projectideeën, waarvan samen met inwoners de prioritering is bepaald. Voorbeelden zijn behoud en uitbreiding van de speeltuin, extra verlichting in de kern en in het buitengebied en opwaardering van de kleedlokalen van de Vense Boys (voetbalvereniging).⁴⁷ Naar eigen zeggen is momenteel circa 90% van het DOP gerealiseerd. De dorpsraad functioneert goed en weet de gemeente te vinden als hij die nodig heeft.
- / Oprichting inwonersorganisatie – Ven-Zelderheide kende al een gemeenschapsraad die verschillende activiteiten organiseerde, zoals de Sinterklaasintocht. In 2006/2007 is gestart met de ontwikkeling van het DOP. Daarop zijn de statuten van de gemeenschapsraad aangepast en is de gemeenschapsraad

⁴⁶ Per 1 januari 2014, http://www.gennep.nl/gemeente/in-en-over-gennep_41731/item/feiten-en-cijfers_20699.html, geraadpleegd op 22 september 2014

⁴⁷ ‘Ven-Zelderheide ... grenzeloze ambities!’ – Dorpsontwikkelingsplan, 2007, p.16

veranderd in een dorpsraad met een nieuw bestuur. Een dorpsraad die de ambities uit het DOP uitvoert. De mensen die in de gemeenschapsraad zaten zijn de activiteiten die de gemeenschapsraad organiseerde blijven uitvoeren.⁴⁸

5.3 / Betrokkenheid dorps- en wijkbewoners

De betrokkenheid van dorps- en wijkbewoners bij de leefbaarheid in hun kern of wijk is onder andere aangewakkerd door het opstellen van de dorps- en wijkplannen (DOP/WOP). Dit opstellen van DOP/WOP met ondersteuning van de welzijnsinstelling Synthese is onderdeel van het kernenbeleid. Synthese heeft bij het initiëren van deze plannen een aantal actieve bewoners uit de bewuste wijk of het bewuste dorp gevraagd of zij mee wilden denken en doen. Bij het ontwikkelen van deze DOP of WOP zijn meerdere inwoners betrokken via bijeenkomsten of een enquête. Uit de groep actieve inwoners die in eerste instantie betrokken is bij het maken van een DOP/WOP is vaak een dorps- of wijkraad ontstaan die sturing geeft aan de uitvoering van het DOP/WOP. De mate van ondersteuning door Synthese tijdens en na het opstellen van het DOP/WOP verschilt per kern. Zo is in Ottersum, meer dan in Ven-Zelderheide en Gennep-Zuid, het traject om tot een DOP te komen naar eigen inzicht ingericht. Er werd een Dorps Ambitieboek (DAB) gecreëerd en gepresenteerd in het lokale kerkgebouw aan college en inwoners. Aansluitend aan de presentatie was er een informatiemarkt waarin inwoners ook konden aangeven hoe zij zich de komende tijd zouden willen inzetten. Naderhand is er niet of nauwelijks meer contact geweest met Synthese. De dorpsraad van Ven-Zelderheide heeft wel regelmatig contact met Synthese. Ook de mate van contact met de gemeente verschilt per inwonersorganisatie. Zo heeft Ottersum na de presentatie van het Dorpsambitieboek niet tot nauwelijks meer contact gehad met de gemeente. Door betrokkenen wordt aangegeven dat dit wederkerig is: beide partijen hebben hiertoe geen initiatief genomen en DAG Ottersum kan zich vinden in deze situatie. De wijkraad van Gennep-Zuid geeft aan veel contact met de gemeente te hebben, wat met name op initiatief van de gemeente gebeurt. De gemeente betreft de wijkraad bij vele overleggen. Hierdoor is de uitvoering van het eigen ontwikkelingsplan wel vertraagd volgens betrokkenen. De dorpsraad van Ven-Zelderheide heeft, naar eigen zeggen, veel contact met de gemeente. De dorpsraad zoekt veel van dit contact zelf en zet het in voor eigen doeleinden.

Over de betrokkenheid van de dorps- en wijkraden bij de opstelling van het kernenbeleidsplan 2013-2016 bestaat geen eenduidig beeld. Alle drie de inwonersorganisaties geven in de interviews aan het beleidsplan tot vlak voor het interview nog niet als zodanig te hebben gelezen. Voor twee inwonersorganisaties komt de inhoud hen niet onbekend voor. Eén inwonersorganisatie acht het mogelijk dat zij in één van de overleggen die zij had met de gemeente ook meegedacht heeft over (onderdelen van) het beleidsplan, maar op het moment van overleg was hen niet duidelijk dat het ging om het maken van het specifieke beleidsplan dat nu voor ligt.

Rolverdeling gemeente - kern niet vastgelegd

Gevraagd naar de rolverdeling tussen gemeente en de inwonersoverleggen geven de leden van de dorps- en wijkraden aan dat deze niet vastligt. Zo is bijvoorbeeld niet duidelijk op welke beleidsterreinen inwonersoverleggen om inspraak wordt gevraagd. Per kern verschilt de mening over het feit dat deze rolverdeling niet vastligt. Zo vindt de dorpsraad Gennep-Zuid deze onduidelijkheid lastig, terwijl DAG

⁴⁸ Website: <http://www.ven-zelderheide.nl/dorpsraad-1/van-gemeenschapsraad-naar-dorpsraad>, geraadpleegd op 23 oktober 2014.

Ottersum gebruik maakt van de bewegingsruimte en zichzelf het liefst zelfstandig, los van de gemeente, ziet opereren.

Ambtelijk denken zit relatie met gemeente in de weg

De gemeente betreft de inwonersoverleggen regelmatig. De wijkraad van Gennep-Zuid geeft aan dat deze betrokkenheid maakt dat er daardoor weinig tijd overschiet voor de uitvoering van het WOP. Ook wordt van de vele verzoeken tot overleg en meedenken niet altijd goed duidelijk gemaakt in welk kader het plaatsvindt en wat er met de inbreng gebeurt. Alle drie de inwonersorganisaties geven aan dat het contact met de gemeente niet altijd even soepel verloopt. Vaak zit 'ambtelijk denken' in de weg. Zo legde een bestuurslid van de wijkraad Gennep-Zuid een verzoek neer bij een ambtelijk medewerker, maar dit verzoek werd niet opgepakt, omdat de medewerker het niet tot het eigen takenpakket vond behoren. Personen, zo vertellen de inwonersoverleggen, zijn hierin belangrijk. Of een wethouder open staat voor (informeel) contact en hoe ambtenaren zich opstellen maakt uit in de waardering van de relatie met de gemeente.

Jeugd – een lastig te betrekken groep

Voor de jongeren in Gennep is een professional aangesteld die zich bezighoudt met het jongerenwerk. Hij geeft aan dat de jongeren in Gennep weinig actief zijn. De jongeren redeneren meer vanuit aanbod dan vanuit vraag en nemen zelf niet snel initiatief. Ze zijn daarom ook lastig te betrekken bij activiteiten, bijvoorbeeld bij de opstelling van een dorps- of wijkontwikkelingsplan. Per kern spelen er onder jongeren verschillende soorten problematiek. Zo heeft de kern Gennep meer te maken met drugsproblematiek en speelt in de dorpen meer de alcoholproblematiek onder jongeren. De taak van het jongerenwerk is daarom, naast het betrekken van jongeren bij activiteiten in de dorpen en wijken, hen niet verder te laten afglijden. Beide taken worden uitgevoerd via een aantal wegen. Allereerst proberen de jongerenwerkers bekend te zijn bij jongeren door voorlichting op scholen. Ook is er een steun- en informatiepunt over hoe jongeren te betrekken. Het afgelopen jaar is dat steunpunt een drietal keren benaderd met adviesvragen omtrent het betrekken van jongeren bij het opstellen van een DOP of WOP.

5.4 / Anticiperen op de drie decentralisaties

De gemeente wil de kernen graag betrekken bij het vormgeven van de uitvoering van de drie decentralisaties. Dat blijkt onder meer uit het feit dat het kernenbeleid is voortgekomen uit het OMO-programmaplan. Ook wordt in het kernenbeleid zelf benoemd hoe de dorpen en wijken een rol in de zorg kunnen spelen. De gemeente wil met het oprichten van sociale wijkteams een verbindende schakel initiëren tussen individuele zorgvragers enerzijds en de formele en informele zorg anderzijds.⁴⁹ Er wordt in het kernenbeleid naar het beleidsplan Wmo verwezen voor een uitleg over de organisatie van deze sociale wijkteams.⁵⁰ Vrijwilligers en participerende buurtbewoners vormen samen met professionals een dekkend netwerk binnen een dorp of wijk voor zorgsignalering en zorgverlening.⁵¹

Alle drie de onderzochte kernen zijn, via de inwonersoverleggen (dorps-/wijkraad) ook door de gemeente benaderd met het verzoek een rol te spelen in de uitvoering van de komende decentralisaties. De inwonersoverleggen zouden een signalerende functie kunnen vervullen. Daarbij viel op dat vanuit de kernen/inwonersoverleggen de behoefte werd uitgesproken meer duidelijk te krijgen wat er van hen wordt

⁴⁹ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.17

⁵⁰ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.15

⁵¹ Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.15

gevraagd, alvorens zij de vraag vanuit de gemeente positief beantwoorden. Vanuit de gemeente wordt aangegeven dat er in het toekomstige beleidsplan Sociaal Domein 2015-2018 ruim aandacht zal worden besteed aan de (nieuwe) verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente en gemeenschap als het gaat om maatschappelijke ondersteuning.

De vraag over de rol van de dorps- en wijkraden in de aankomende decentralisaties is onderdeel van de overstijgende discussie over wat de verantwoordelijkheidsverdeling is tussen gemeente en de inwonersoverleggen. Dorps- en wijkraden maken samen met andere inwoners een DOP/WOP waaraan zij uitvoering geven. Daarnaast worden ze, zo blijkt uit dit Rekenkameronderzoek, uitgenodigd door de gemeente om mee te denken over een flink aantal zaken. Dit maakt dat sommige inwonersoverleggen niet toekomen aan de uitvoering van hun dorps- of wijkplan. De vraag rijst waartoe de inwonersoverleggen in het leven geroepen zijn en waar hun taak en rol eindigt.

6 Zienswijze college van B&W

Archief
Afschriften:
- Griffie
- H. Reijnen

Datum : 20 JAN. 2015
Oms kenmerk : 13942
Projectnummer :
Uw kenmerk :
Uw brief van : 15 december 2014
Bijlage :
Onderwerp : Reactie op rapport Kernenbeleid Gennepe

Gemeente Gennepe
t.a.v. de Rekenkamercommissie Gennepe
Postbus 9003
6590 HD Gennepe

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Op 15 december 2014 hebben wij van u het onderzoeksrapport 'Kernenbeleid in Gennepe' ontvangen, met de mogelijkheid voor bestuurlijk commentaar.

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het rapport. Onze reactie zal zich richten op de conclusies en aanbevelingen van uw rapport. Verder hebben wij een aantal specifieke opmerkingen t.a.v. uw bevindingen.

Algemeen

Onderdeel: Hoofdboodschap, conclusies en aanbevelingen.

De algemene conclusie van uw onderzoek is dat de gemeente Gennepe haar doelen van het kernenbeleid niet of nauwelijks heeft geoperationaliseerd. Daaruit concludeert u vervolgens dat er daarom geen uitspraak kan worden gedaan over het doelmatig of doeltreffend zijn van het kernenbeleid. Wij willen hieronder ingaan op de essentie en perspectief van het gemeentelijk kernen- en wijkenbeleid zoals wij dit zien.

Allereerst is het van belang om te melden dat het kernen- en wijkenbeleid door de gemeenteraad is vastgesteld als integraal onderdeel van het programmavoorzieningen & Maatschappelijke Dienstverlening 'Ontmoeten Meedoen Ondersteunen'.

De ontwikkelingen met betrekking tot de drie decentralisaties, te weten de jeugdwet, de participatiewet en AWBZ/WMO (3d's) vragen namelijk om een andere rol en positie van de gemeente in de lokale samenleving. We doen meer dan ooit een beroep op de eigen kracht van inwoners en hun omgeving; we stimuleren de lokale samenleving om met eigen initiatieven te komen. In het door de gemeenteraad vastgestelde beleidsplan 'Gezond en Wel in 3D 2015-2018' wordt daarom ruim aandacht besteed aan het bovenstaande. Dit is vervolgens nader uitgewerkt in een overkoepelend communicatieplan 'Ontmoeten Meedoen Ondersteunen' (oktober 2014), toegespitst op zowel de transitie en transformatie. Hiermee willen ook met dorps- en wijkraden komen tot (meer) duidelijkheid over ieders rol en verantwoordelijkheid.

De gemeente Gennep heeft met het kernen- en wijkenbeleid vooral ingezet op het (organiseren van) proces van zelfsturing in de kernen en wijken. De dorpsraden en wijkraden zijn hierdoor in hun functioneren gegroeid. Het is dan ook goed om in het rapport te lezen dat het succes van zelfsturing door de inwonersorganisatie zelf wordt bepaald. Dit is mede het effect door procesmatig in te steken in plaats van vooraf alles vanuit de gemeente te bepalen/te sturen. De rol van de gemeente is om bewonersinitiatieven te stimuleren en te faciliteren. Om dit te ondersteunen worden zij, waar nodig, door de gemeente geholpen via ondersteuning van Synthese. Ook worden nieuwe subsidieregelingen opgesteld om maatschappelijke ontwikkelingen door verenigingen, bewonersorganisaties te ondersteunen.

Het rapport van de rekenkamer gaat uit van een visie van een overheid die zelf vooraf vaststelt wat er in de wijk moet zijn (bv voorzieningen), dat vastgelegd moet worden hoe en op welke beleidsterreinen de gemeente openstaat voor zelfsturing, dat concrete zorgtaken die dorps- en wijkraden moeten doen vooraf zijn vastgelegd. We constateren vooral een verschil tussen de opzet van het onderzoek waarbij kwantitatieve (meetbare) indicatoren centraal worden gesteld. De inzet vanuit de gemeente is vooral ingestoken vanuit een kwalitatieve benadering door bewonersorganisaties in hun proces van zelfsturing te ondersteunen en te faciliteren. De gemeente noemt bijvoorbeeld als resultaat van het proces van zelfsturing dat inwoners ook bezig zijn met zorg- en welzijnsinitiatieven (in hun dorp of wijk). De onderzoeker stelt daarbij de vraag of dit resultaat dan is behaald met een huiskamerproject en een wensbus. Met andere woorden welke kwantiteit (hoeveelheid) is daarvoor bepalend.

Het college is van mening dat innovatie vaak komt vanuit de burgers zelf. Dat de gemeente daar soms achter aan loopt is prima. Burgers weten vaak wat er nodig is in hun buurt, welke resultaten er bereikt moeten worden en vaak ook op welke manier. De gemeente wil vooral hierbij aansluiten en daar waar het echt nodig is ondersteunen. We merken in de praktijk dat wanneer de gemeente zelf gaat pushen om dingen in de wijk voor elkaar te krijgen, de energie van bewoners vaak afneemt.

Dat het bovenstaande niet van de een op de andere dag anders gaat daar is het college zich van bewust. Ook het besef dat een veranderende werkwijze van de ambtelijke organisatie hierbij een belangrijk onderdeel is waar wij als gemeente continue mee aan de slag zijn (verwijzend naar het communicatieplan). Niet zo goed als soms van dorps- en wijkraden het signaal terugkomt dat ook zij zich er meer van bewust moeten worden dat de gemeente niet 'alles kan regelen'.

Met betrekking tot uw concrete aanbevelingen willen wij het volgende opmerken:

Stel op korte termijn een uitvoeringsplan op

Wij zijn van mening dat het beleidsplan 'Gezond en Wel in 3D 2015-2018' een integraal uitvoeringsplan betreft waar ook de onderdelen van het kernen- en wijkenbeleid voldoende zijn opgenomen. Zie ook opmerkingen onder 'specifiek'.

Zorg voor heldere rol- en taakverdeling tussen wijken/kernen en gemeente

De rol- en taakverdeling tussen kernen en wijken en gemeente is een specifiek onderdeel van het eerder vermelde communicatieplan. Dorps- en wijkraden zijn een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente, onder meer voor het bevorderen van de leefbaarheid in de buurten en wijken. Zij kunnen ook een rol spelen in de preventieve aanpak. Ook kunnen zij eraan bijdragen dat informatie over de veranderingen (decentralisaties) terecht komt bij hun achterban.

Stimuleer/organiseer inwonersparticipatie in alle wijken

Het rapport beveelt aan om bestuurlijk en ambtelijk energie te steken om in wijken waar nog geen bewonersorganisatie is de oprichting ervan te bevorderen/faciliteren. In het beleidsplan kernen en wijken 2013-2016 is opgenomen om nieuwe inwonersorganisaties te stimuleren en te faciliteren. Voor het ondersteunen van startende leefbaarheidsinitiatieven en nieuwe bewonersorganisaties wordt ook Synthese ingezet.

Daarnaast willen wij benadrukken dat wij regelmatig met de dorps- en wijkraden op bestuurlijk en ambtelijk niveau overleg voeren. Naast inhoudelijke onderwerpen uit de kernen en wijken wordt ook de onderlinge communicatie aan de orde gesteld.

Specifieke opmerkingen

Hieronder willen wij onze reactie geven op enkele passages uit het rapport.

Op pagina 19 van het rapport worden zeven deelresultaten genoemd, waarvan de onderzoeker vindt dat deze in een richting wijzen maar niet meetbaar worden gemaakt. Ze schetsen een beeld maar er wordt niet weergegeven wanneer ze zijn bereikt.

Het kernen- en wijkenbeleid heeft inderdaad meer nadruk gelegd op het proces en minder op inhoud van gemeentelijk beleid. Desondanks zijn we van mening dat er wel sprake is van het kunnen beoordelen van de zeven deelresultaten.

1. In de dorpen is communicatie onderling tussen bewoners over dorpszaken en activiteiten.
Daar waar dorps- en wijkraden actief zijn is er overduidelijk een versterking van de communicatie met de achterban (lees: inwoners). In de dorpen is dit sterker dan in sommige wijken in Gennep, maar er zijn inmiddels veel inwoners betrokken bij thema's en onderwerpen in dorpen en wijken (o.a. via discussieavonden over diverse onderwerpen, via deelname aan werkgroepen).
2. Er zijn dorps- en wijkvisies, opgesteld door inwoners met steun van gemeente. Dit is een deelresultaat dat wel meetbaar is. Alle dorps- en wijkraden hebben samen met inwoners (en via ondersteuning van gemeente en Synthese) een dorps – of wijkontwikkelingsplan (DOP of WOP) opgesteld. Sommige, zoals Ven-Zelderheide, hebben het DOP al bijna volledig uitgevoerd.

3. Inwonersgroepen zijn actief in de leefomgeving. In Ven-Zelderheide, Ottersum, Milsbeek, Heijen, de wijk Op de Logte en de wijk Gennep-Zuid zijn inwonersgroepen (werkgroepen die vallen onder de dorps- en wijkraden) actief met verschillende onderwerpen, zoals verkeer, voorzieningen, eetprojecten, klussendiensten, dorpsfeesten, speelgelegenheid etc.
4. Inwoners zijn ook bezig met zorg- en welzijnsdiensten. Via de dorpsraden zijn ontwikkelingen in gang gezet zoals de Huuskamer Ven-Zelderheide (gerealiseerd), een huiskamer in Milsbeek (gesprekken hierover zijn gaande), participatie bij sociaal wijkteams (Ven-Zelderheide en Gennep-Zuid), de wensbus (Ottersum en Ven-Zelderheide)
5. We hebben een structurele communicatie met de dorpen: bestuurlijk en ambtelijk. Er zijn diverse bijeenkomsten tussen dorps- en wijkraden en de gemeente georganiseerd. Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. De dorps- en wijkraden hebben toegang tot de gemeente (dit is op zich geen waardeoordeel over of de communicatie altijd goed verloopt). De dorps- en wijkraden worden in de volle breedte van gemeentelijk beleid betrokken.
6. De organisatie van de gemeente Gennep denkt en werkt kern- en wijkgericht. Binnen de ambtelijke organisatie wordt steeds meer rekening gehouden met dorps- en wijkraden. Dit betekent dat deze vroegtijdig bij diverse beleidszaken worden/zijn betrokken. Bij de advisering aan het college (B&W adviezen) wordt bijvoorbeeld nadrukkelijk aangegeven in hoeverre het advies rekening heeft gehouden met input van dorps- wijkraden.
7. Inwoners waarderen de leefomgeving en de inbreng van de gemeente positief. Dit onderdeel over de leefomgeving wordt via de O-meting opgepakt via metingen van o.a. Synthese.

Op pagina 20 wordt verwezen naar de 13 opgaven (actiepunten) uit het beleidsplan kernen en wijken 2013-2016. Volgens de onderzoeker ontbreekt een nadere uitwerking en zijn het vooral 'abstracte' opgaven.

De genoemde actiepunten zijn met een verdere concretisering opgenomen in het beleidsplan 'Gezond en Wel in 3D 2015-2018', dat in oktober 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Op pagina 16 wordt gesproken om het accommodatiebeleid in lijn te brengen met de uitgangspunten van het kernenbeleid en de uitgangspunten van de WMO. Dit is ook een van de (13) actiepunten die in het beleidsplan kernen en wijken wordt genoemd. In het beleidsplan 'Gezond en Wel in 3D' is dit opgenomen/vertaald in het 'opstellen van voorzieningenplannen per dorp/wijk'. In januari /februari 2015 willen we de raad een voorstel voorleggen over de aanpak van "Voorzieningenplannen in kernen en wijken" (in relatie tot accommodatiebeleid).

In het rapport op p. 15 wordt n.a.v. de collegebezoeken gezegd 'Betrokkenen geven aan dat in de praktijk vaak geen opvolging werd gegeven aan de gedane toezeggingen.' Het is uiteraard aan de betrokkenen zelf om aan te geven hoe zij die bezoeken hebben ervaren.

Bovengenoemd signaal was ons bekend naar aanleiding van de eerste collegebezoeken. Wij hebben daarna flink ingezet om de opvolging van gesignaleerde aandachtspunten tijdens de volgende collegebezoeken goed terug te koppelen. Van de collegebezoeken zijn overzichten op de gemeentesite geplaatst van de gesignaleerde knelpunten met oplossing daarvan.

M.b.t. het collegebezoek aan de kern Ottersum (deze kern is betrokken bij het onderzoek) geldt dat daar door de dorpsraad is gekozen voor een andere werkwijze (namelijk een themabespreking van het dorpsambitieboek).

Op pagina 17 wordt ingegaan op de betrokkenheid van de gemeenteraad bij het kernen- en wijkenbeleid. Het 'beleidsplan kernen en wijken 2013-2016' was integraal onderdeel van het programmaplan Sociale voorzieningen & Maatschappelijke dienstverlening (OMO beleidsplan). Het programmaplan kent 5 deelplannen, waaronder dat voor kernen en wijken. Het beleidsplan kernen en wijken is juist integraal meegenomen vanwege de (toekomstige) impact van meer zelfsturing en zelfredzaamheid van inwoners bij zorg en welzijn in hun directe omgeving (de drie decentralisaties).

We zijn van mening dat hiermee ruim aandacht is geschonken aan het hoe en waarom van het kernenbeleid in het besluitvormingstraject richting de gemeenteraad (OMO).

In hoofdstuk 5 'Praktijk' wordt ingegaan op de rol van welzijnsorganisatie Synthese. De onderzoeker vermeldt: "Er is geen financiële ruimte om alle dorpen en wijken evenveel te ondersteunen. De betrokken beleidsmedewerker leefbaarheid en welzijn van de gemeente bepaalt op basis van signalen uit de dorps- en wijkraden hoe de inzet van Synthese wordt geprioriteerd". Dat niet op alle vragen in kan worden gegaan vanwege financiële redenen is deels correct. Bij de aanbesteding van het welzijnswerk was sprake van een forse bezuiniging en van een andere manier van werken door de welzijnsinstelling. In overleg met Synthese wordt vooral daar ondersteuning geboden waar de eigen kracht of zelfsturing nog in ontwikkeling is. Tevens worden alle dorps- en wijkraden in de gelegenheid gesteld om vragen of behoefte aan ondersteuning van Synthese voor te leggen. De ondersteuning van Synthese wordt overigens niet alleen bij bestaande dorps- en wijkraden ingezet. Ook bij beginnende buurt- of wijkinitiatieven onderzoeken wij in overleg met de inwoners of Synthese bij de ontwikkeling van (buurt) initiatieven een rol kan hebben.

Wij hopen met het bovenstaande duidelijk te hebben gemaakt dat het kernen- en wijkenbeleid vooral gericht is op het ondersteunen en faciliteren van zelfsturing en de eigen kracht van inwoners(organisaties) zodat inwoners (nog) meer in staat zullen zijn om samen met de gemeente (en andere partners) maatschappelijke veranderingen het hoofd te bieden.

6

Tot slot zijn wij graag bereid om over de bevindingen van uw rapport en onze bestuurlijke reactie discussie te voeren met de gemeenteraad.

Deze brief is behandeld door de heer H. Reijnen die te bereiken is via telefoonnummer (0485)-494141 of via e-mailadres h.reijnen@gennep.nl.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Genneep,
De secretaris, De burgemeester,

Mevrouw J.M. Nijland

De heer P.J.H.M. de Koning

7 Nawoord Rekenkamercommissie

Op basis van onze bevindingen concluderen wij dat we niet kunnen vaststellen of het kernenbeleid in Gennep doeltreffend en doelmatig is. Doelstellingen die het gemeentebestuur wil bereiken, zijn daarvoor te weinig of niet geconcretiseerd. In zijn reactie op deze conclusie stelt het college dat de rekenkamercommissie uitgaat van een overheid die *“zelf vooraf vaststelt wat er in de wijk moet zijn”*.

Dat is echter niet het geval. Juist niet. In onze conclusies merken wij immers op: *“Tegelijkertijd concludeert de Rekenkamercommissie dat de wijze waarop de inwonersorganisaties hun bijdrage leveren aan de leefbaarheid eerder ondanks het gemeentelijk beleid, dan dankzij het gemeentelijke beleid gestalte krijgt. Het ambtelijke denken zit de relatie met de gemeente regelmatig in de weg. Daarbij stelt de Rekenkamercommissie vast dat het succes van zelfsturing door de inwonersorganisatie zelf wordt bepaald en niet door de wijze waarop de gemeente daarop stuurt.”*

In hun reactie stelt het college dat wanneer de gemeente kiest voor zelfsturing, er door de gemeente Gennep geen concrete doelen gesteld kunnen worden. Want dit zou betekenen de gemeente dingen gaat bepalen voor de inwoners.

Naar ons oordeel haalt het college hier twee zaken door elkaar. Enerzijds inhoudelijke doelen die in geval van zelfsturing inderdaad tot het domein van de inwoners behoren en anderzijds procesdoelen die de gemeente wel degelijk kan bepalen. Ter illustratie noemt het college in zijn reactie dat het resultaat van zelfsturing moet zijn dat inwoners ook bezig zijn met zorg- en welzijnsinitiatieven.

Op basis van de beschikbare documentatie stelden wij vast dat het gemeentebestuur ambities heeft met het kernenbeleid. Zij wil hierin dus een rol van betekenis spelen. Vervolgens stelden wij tijdens het onderzoek vast dat het ons niet duidelijk is geworden hoe dit precies gestalte krijgt en wat hiervan de meetbare maatschappelijke betekenis is. Kortom, leveren de gemeentelijke inspanningen daadwerkelijk een bijdrage? En eveneens van belang: hoe controleert u (als gemeenteraad) dit?

Het college gaf aan dat zij u in januari/ februari 2015 een voorstel voorlegt over de aanpak van “Voorzieningenplannen in kernen en wijken”. Klaarblijkelijk is dit een nadere concretisering van de doelstellingen ten aanzien van het kernenbeleid.

Het college merkt op dat Innovatie vooral uit de inwoners zelf komt. Dat vinden wij ook. Het is goed om te lezen dat u hieraan recent beleidsmatig invulling heeft gegeven. Een heldere rol- en taakverdeling tussen uzelf en uw inwoners vermijdt teleurstellingen. Dat geldt ook voor het nakomen van tijdens collegebezoeken gedane toezeggingen. Het college geeft aan dat deze toezeggingen gaat publiceren op een plek die voor iedereen toegankelijk is (gemeentelijke website). Dit vinden wij een goede eerste stap.

De slotalinea van de bestuurlijke reactie getuigt van de actuele bestuurlijke visie. “Het kernen- en wijkenbeleid is vooral gericht op het ondersteunen en faciliteren van zelfsturing en de eigen kracht van inwoners(organisaties) zodat inwoners (nog) meer in staat zullen zijn om samen met de gemeente (en andere partners) maatschappelijke veranderingen het hoofd te bieden.”

Zeer helder. We adviseren om de doelstelling 'maatschappelijke veranderingen het hoofd te bieden' (Wat willen we bereiken?) nu nader te concretiseren. Dat geldt ook voor het concretiseren daarvan bij termen zoals 'ondersteunen en faciliteren van zelfsturing en eigen kracht' (Wat gaan we daarvoor concreet doen?). Tot slot zou u ook nog de derde 'W-vraag' kunnen beantwoorden (wat mag het kosten?).

En zo zijn we weer terug bij de belangrijkste conclusie van ons onderzoek.

Namens de Rekenkamercommissie van de gemeente Gennepe,

Emiel Broere, voorzitter

Bijlagen

Bijlage 1. Bronnen

Documenten

- / 'Ven-Zelderheide ... grenzeloze ambities!' – Dorpsontwikkelingsplan, 2007
- / Accommodatiebeleid gemeente Gennep, 21 oktober 2008
- / Wijk Ontwikkelings Plan Gennep –Zuid, werkgroep Gennep-Zuid, 15 december 2010
- / 'Sterker door mee te doen' – Coalitieakkoord 2011-2014 – CDA, KERN, D66, 22 december 2010
- / Collegebesluit 2011/3041, 19 juli 2011
- / 'Boek resultaat' – Dorps Ambitie Boek Ottersum, 2012
- / Bedrijfsconcept en Besturingsfilosofie gemeente Gennep, 15 mei 2012
- / Visie en Samenwerking, strategische visie gemeente Gennep, juni 2012
- / 'Ontmoeten Meedoen Ondersteunen' - Programmaplan Sociale Voorzieningen & Maatschappelijke Dienstverlening, 7 januari 2013
- / 'Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan Kernen en Wijken 2013-2016, 7 januari 2013
- / Scope van de opdracht, Synthese, 21 maart 2013
- / Startnotitie maatschappelijke voorzieningen in relatie tot gemeentelijk accommodatiebeleid, maart 2014

Websites

- / www.gennep.nl
- / <http://wijkraadgennep-zuid.nl/index.html>
- / www.dagottersum.nl
- / www.ven-zelderheide.nl

Interviews

Naam	Functie	Datum
Dhr. Harry van den Bogaert	Oud-wethouder Kernen	23 juli 2014
Dhr. Jan Welles	Wethouder Kernen	23 juli 2014
Dhr. Henry Reijnen	Beleidsmedewerker welzijn/leefbaarheid	
Mevr. Liesbeth Hubertus	Voorzitter wijkraad Gennep-Zuid	1 september 2014
Mevr. Angélique Stuut	Secretaris wijkraad Gennep-Zuid	
Dhr. Sjaak Sluifers	Opbouwwerker / projectleider zelfsturing bij welzijnsorganisatie Synthese	1 september 2014
Dhr. Marcel Janssen	Voorzitter DAG Ottersum	1 september 2014
Dhr. Marc-Jan Janssen	Vice-voorzitter DAG Ottersum	

Dhr. Sjaak Smits	Secretaris DAG Ottersum	
Dhr. Marc Nabuurs Dhr. Twan Haasen	Voorzitter dorpsraad Ven-Zelderheide Secretaris/penningmeester dorpsraad Ven-Zelderheide	1 september 2014
Dhr. Daan Rooijakkers (telefonisch)	Jeugdwerker Synthese	4 september 2014
Mw. J. van Hulsteijn Dhr. L. Brouwers Dhr. G. Ehren Dhr. T. Reintjes	Fractievoorzitter VVD Fractievoorzitter PvdA Fractievoorzitter KERN Lid CDA-fractie	13 oktober 2014

Bijlage 2. Overzicht 13 opgaven uit Genneps beleidsplan kernen & wijken 2013-2016⁵²

1. De ingeslagen weg dient te worden vervolgd, waarbij meer ruimte wordt gecreëerd voor het (kunnen) nemen van eigen verantwoordelijkheid en eigen initiatief van inwoners in hun directe leefomgeving. De gemeente dient vooral zicht te krijgen waar binnen de gemeente deze initiatieven plaatsvinden en of de inwoner daarbij hulp of ondersteuning nodig heeft. Wij willen met dorps- en wijkraden inventariseren welke (kleinschalige) buurt- wijkinitiatieven plaatsvinden, deze initiatieven in kaart brengen en uitdragen, bijvoorbeeld via de gemeentesite en/of via de sites van dorps- en wijkraden. We creëren een 'databank' waar ideeën en initiatieven tussen inwoners kunnen worden uitgewisseld. Voorbeelden van initiatieven zijn 'de burendag', 'de wijkopschoondag'. Naast het zien van voorbeelden kunnen inwoners ook leren van de opzet van activiteiten door andere inwoners.
2. Wij willen in de wijken en dorpen een verbindende schakel initiëren tussen de individuele zorgvragers enerzijds en de formele zorg (zoals WMO gemeente, maatschappelijk werk) en informele zorg (vrijwilligerswerk, mantelzorg) anderzijds. Voorop staat het behouden en verbeteren van de zelfredzaamheid van mensen die op een of andere manier hulp nodig hebben en daar zelf niet uit komen. Deze verbindende schakels kunnen bijvoorbeeld (lokale) personen ("dorpsondersteuners") zijn die individuele en collectieve (hulp) vragen van inwoners uit dorp of wijk op het gebied van (maatschappelijke) zorg begeleiden door verbindingen te leggen. Verbindingen tussen inwoners onderling, verbindingen tussen vraag en oplossing en verbindingen tussen het dorp of wijk met de professionele instellingen, inclusief de gemeente (bv met het zorgloket).
3. Wij blijven dorps- en wijkraden de komende jaren ondersteunen, met name bij het goed kunnen uitvoeren van hun vernieuwde rol als 'dorps- of wijkoverleg'. De welzijnsinstelling krijgt opdracht om het principe van zelfsturing via het dorps- of wijkoverleg inhoudelijk te ondersteunen. Deze ondersteuning is vooral maatwerk en kan in iedere kern of wijk anders worden ingevuld.
4. Wij willen de zelfredzaamheid en participatie van mensen vergroten door in te zetten op een gebiedsgerichte benadering (met gebiedstafel, gebiedspanel en gebiedsbezoeken). Samen met de inwonersorganisaties en maatschappelijke organisaties wordt dit besproken en opgezet. De rol en functie van een adviseur wijkgericht werken wordt in dit kader verder uitgewerkt en ingevuld. Na bespreking van deze werkwijze met het maatschappelijk veld wordt een uitvoeringsplan opgesteld om de werkwijze in te voeren in de betreffende gebieden (het dorp of de wijk). Er kan gekozen worden om in één gebied te starten om ervaring op te doen (pilot)
5. Binnen de werkwijze van wijkgericht werken wordt aandacht gegeven voor de diversiteit van leefbaarheidsthema's in dorpen en wijken. De focus ligt niet alleen op de 'fysieke' infrastructuur en voorzieningen (school, gemeenschapshuis, winkels) maar ook op thema's zoals gezondheid, maatschappelijke deelname en zorg. Bij de uitwerking en uitvoering van gebiedsplannen dient deze samenhang te worden bewaakt zodat er ook ruimte komt voor bijvoorbeeld plannen voor huiskamerprojecten en buurtzorginitiatieven. De welzijnsinstelling zien wij als een verbindende schakel omdat zij werkt vanuit een integrale benadering. Zij verbindt individuele hulpverlening met groepsbenadering (gezin, familie, buurt, wijk en dorp).

⁵² Ontmoeten en samen aan de slag' - beleidsplan kernen en wijken 2013-2016, 2013, p.17-19

6. Waar deze nog ontbreken stimuleren en faciliteren wij inwoners om nieuwe inwonersorganisaties via de werkwijze van wijkontwikkelingsplannen op te zetten. Dit geldt in het bijzonder voor enkele wijken in de kern Gennep. Bij het opzetten ervan sluiten wij aan bij reeds bestaande (kleinschalige) initiatieven en verbanden van mensen op buurt- en of wijkniveau. Bij deze aanpak willen we intensief samen optrekken met maatschappelijke organisaties (zoals de welzijnsinstelling en de woningbouworganisatie).

7. Wij gaan het accommodatiebeleid herijken in de lijn van de uitgangspunten van de Wmo en het Kernen en wijkenbeleid. Vragen zoals wat betekent zelfsturing binnen dit beleidsterrein, wat is de gemeentelijke rol en verantwoordelijkheid t.a.v. buurtaccommodaties komen daarbij aan de orde.

8. Wij gaan budget- en werkafspraken maken met welzijnsorganisatie om diensten uit te voeren, waarbij de uitgangspunten en werkwijze volgens het principe van zelfsturing in praktijk worden gebracht bij het ondersteunen van diverse bewonersorganisaties en leefbaarheidsinitiatieven. Het sturen op zelfredzaamheid en participatie vormt de leidraad van een vernieuwde dienstverlening. Daarbij stuurt de gemeente aan op een integrale werkwijze die zich kenmerkt doordat hulp en ondersteuning zich richt op de vraag achter de vraag, de eigen kracht van de burger en zijn netwerk, directe actie en een balans in collectieve en individuele hulp en ondersteuning vanuit de buurt en de eigen omgeving. Medewerkers van de welzijnsorganisatie worden breder ingezet in de wijk/buurt. Zij zijn als professional bekend in en met de wijk en haar bewoners.

9. Wij willen méér verantwoordelijkheid voor het publieke domein terugbrengen in de samenleving. Wij gaan in goed overleg met o.a. de wijk- en dorpsraden en lokale verenigingen onderzoeken of meer (substantieel) budget en verantwoording voor projecten en uitvoerende taken overgeheveld kan worden naar inwoners c.q. wijk- of dorpsraden. Dit kunnen ook middelen zijn van bestaande gemeentelijke budgetten, die nu worden ingezet voor diverse uitvoeringstaken (bijvoorbeeld binnen het groenbeheer of welzijnswerk). Dorps- en wijkraden kunnen ook a.d.h.v. spelregels bijvoorbeeld zelf middelen toekennen aan buurt- en inwonersinitiatieven. Welke (publieke) taken lenen zich, welke obstakels moeten worden overwonnen (juridisch, organisatorisch, budgettaire e.d.) en welke ondersteuning hebben inwoners daarbij nodig komen bij dit proces aan de orde.

10. Wij gaan ervaring opdoen met lopende en nieuwe projecten en initiatieven waarbij de inwonersoverleggen het voortouw nemen (zij zijn trekker) en waarbij de gemeente vooral ondersteunend en faciliterend is. Voorbeeld is de ontwikkeling van het 'Hart van Ven-Zelderheide'. Vergelijkbare of nieuwe inwonersinitiatieven worden op een proactieve wijze door de gemeente bejegend en ondersteund.

11. Wij gaan het wijkgericht werken en de rol van inwonersorganisaties actief communiceren. Er wordt een communicatieplan uitgewerkt, waarin wordt vastgelegd op welke wijze met inwonersinitiatieven, adviezen en verzoeken van de dorps- en wijkraden en andere groepen inwoners wordt omgegaan en waarin ook duidelijkheid gegeven wordt over de verschillende rollen. Ook de gemeentelijke organisatie moet voldoende op de hoogte zijn van het wijkgericht werken en de veranderingen die hiermee gepaard gaan. De gemeente is duidelijk en helder over wat kan en wat niet kan. Zij heeft aandacht voor individuele belangen, maar opereert altijd vanuit het collectief en op basis van een visie op lange termijn. De gemeente doet wat ze zegt en zegt wat ze doet.

12. Behalve helder reageren op vragen van dorps/wijkraden moet de gemeente ook proactief informeren. Dit is nodig om de dorps/wijkraden in de gelegenheid te stellen hun rol goed uit te oefenen. D.w.z. tijdig

relevante informatie ter beschikking stellen aan de raden over onderwerpen die betrekking hebben op de leefbaarheid in het gebied. Ook dit vormt een onderdeel van een uit te werken communicatieplan. Een goede terugkoppeling van bijvoorbeeld de collegebezoeken (gebiedsbezoeken) is ook een onderdeel hiervan.

13. Tot slot zullen wij het kernenbeleid monitoren aan de hand van het zgn. CLEAR model. Dit model richt zich op bevorderende omstandigheden voor zelfredzaamheid en inwonersparticipatie. Wij verwijzen u naar het programmaplan Ontmoeten Meedoen Ondersteunen, waar dit model wordt toegelicht.